

УДК 311.212 +630*62

СТАТИСТИЧНА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ ВИВЧЕННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ЛІСОВОЇ РЕКРЕАЦІЇ ЗАКАРПАТТЯ

Михайло Тофелюк, Юрій Шовак, Світлана Чепур

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

На основі проведеного опитування з'ясовані окремі аспекти громадської думки щодо використання лісових масивів для відпочинку, їх стану та доступності, а також ставлення населення до різних видів лісової рекреації. Проведено статистичну оцінку результатів вивчення громадської думки.

Ключові слова: лісова рекреація, статистика, опитування.

STATISTICAL EVALUATION OF THE RESULTS OF THE SURVEY OF PUBLIC OPINION ON FOREST RECREATION OF TRANS CARPATHIA

Mykhailo Tofeliuk, Yuri Shovak, Svitlana Chepur

State University «Uzhhorod national university», Uzhhorod, Ukraine

Based on the survey, some aspects of public opinion on the use of forests for recreation, their condition and accessibility, as well as the attitude of the population to different types of forest recreation are clarified. Statistical assessment of the results of public opinion study was carried out.

Keywords: forest recreation, statistics, surveys.

ВСТУП. Рекреація відноситься до виборчого виду діяльності, який стає необхідною умовою нормального людського життя, засобом компенсації напруги, засобом відновлення працездатності та умовою продовження самого виробництва. Важливим аспектом чого є використання земель лісового фонду для організації відпочинку населення.

Рекреаційний потенціал території лісового фонду Закарпаття поки ще цілком не вивчений і не розрахований. Однак, географічне положення території, її зональність та історико-економічний розвиток зумовлює розмаїття природно-рекреаційного потенціалу лісів Закарпаття [2, 3]. Тут є всі умови для забезпечення якісного відпочинку у лісі, з одного боку, створення максимально комфортних умов для населення, з іншого – максимального збереження лісового середовища як єдиної екосистеми, здатної демонструвати стабільність стану за умов високих рекреаційних навантажень.

Важливим показником необхідності відпочинку у лісі є результати соціологічного опитування населення. Тому, метою наших досліджень, було з'ясувати громадську думку місцевого населення щодо використання лісових масивів для відпочинку, організації лісової рекреації, її стану та доступності.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ. Для реалізації вказаної мети було створено анкету за допомогою Google Forms - програмного забезпечення для опитування, що входить до складу безкоштовного веб-пакету Google Docs Editors. Основні питання анкети – це доступність і якість лісової рекреації та задоволеність населення благоустроєм зон відпочинку.

При формуванні та адаптації анкети з'ясовували, які саме соціально - демографічні характеристики необхідно включити до неї. В результаті для того, щоб не перевантажувати анкету запитаннями вибрали такі характеристики, як вік і стать. Порівнювали відповіді молоді (до 25 років) та старших вікових груп (25 – 55 років, 55 років і більше), чоловіків і жінок.

Після розроблення, анкету було апробовано на невеликій групі людей (студентах другого курсу спеціальності лісове господарство) і уточнено, що зміст запитань зрозумілий і на основі зауважень деякі запитання і варіанти відповідей було доповнено і відредаговано.

Опитування проводили онлайн. Посилання на анкети розмістили в соціальних мережах. Участь в опитуванні добровільна, з дотриманням принципів анонімності і конфіденційності.

Планування, організацію, збір і систематизацію даних опитування здійснювали згідно загальноприйнятих методик [1, 4].

Проводили статистичний аналіз отриманих результатів опитування частини населення, вивчення думки, якої дозволяє робити висновки про думку всіх мешканців області. Помилку репрезентативності для досліджуваної вибірки визначали за формулою:

$$m = \sqrt{\frac{(0,5 \cdot 0,5)}{N}} \cdot 200, \text{ де } N - \text{обсяг вибірки.}$$

Обробляли зібрані дані за допомогою комп'ютерної програми MS Excel.

До онлайн опитування долучилось 102 респонденти. Найбільш активною виявилась молодь віком до 25 років - 70%, 24% опитаних були респонденти віком від 25 до 55 років і 6% - 55 років і більше. Підтримали опитування 68% жінок і 32% чоловіків.

По степені інтенсивності використання лісів для відпочинку результати опитування можна показати наступним чином. Респонденти зазначають, що найчастіше відпочивають в внутрішньо міських зелених насадженнях рекреаційного призначення, облаштованих і благоустроєних місцях біля населених пунктів (74%), менше (18%) в рекреаційних лісах і тільки невеликий відсоток (8%) опитаних відпочивають в лісових масивах, які частково виконують рекреаційні функції.

96% опитаних позитивно відносяться до відпочинку у лісових масивах різного призначення. З них в теплий період часу (4-5 місяців) 68% опитаних людей відпочивають в лісових масивах, лісопарках, парках, садах і т. п. щотижня у вихідні дні (до 42%), або ж, коли є можливість (26%). 28% респондентів позитивно відносяться до лісової рекреації, але, на жаль, з певних причин не мають можливості часто відпочивати. 4% респондентів молодих людей віком до 25 років не люблять відпочивати в лісі, а надають перевагу іншим видам відпочинку. Вважаємо, що однією з причин може бути недостатня популяризація різних форм лісової рекреації.

Науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених
«ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ,
СУСПІЛЬСТВА ТА ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»
Україна, м. Ужгород, 1–3 грудня 2021 р.

На питання, якому виду діяльності надають перевагу під час відпочинку відповіді респондентів розподілились таким чином: діяльністю, пов'язаною з фізичним навантаженням (заняття фізкультурою, прогулянки, лісовий туризм і альпінізм) – 15,4%; любительськими заняттями (риболовля, збір грибів і ягід і т. п.) – 34,6 %; розваги, які носять пасивний або активний відпочинок (ігри, спортивні розваги) – 2%; подорожі та екскурсії заради розваги – 38,5% (рис. 1).

Рисунок 1. Відвідуваність лісових масивів населенням з метою відпочинку в теплий період часу

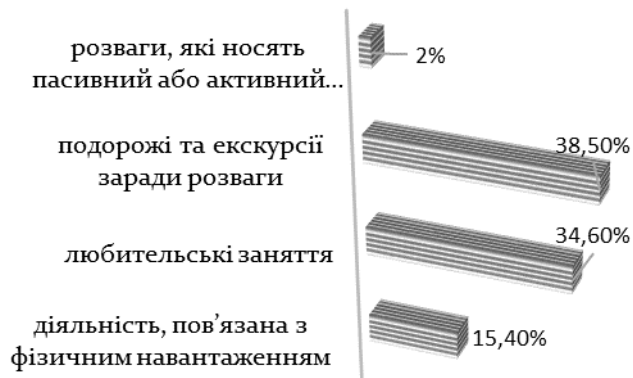

Рисунок 2. Види діяльності, яким надають перевагу жителі області під час лісової рекреації

Власне рекреаційні ліси - це особлива категорія земель лісового фонду, на якій функція рекреаційного лісокористування є основною: парки, лісопарки, зелені зони міст. Важливою якісною ознакою паркових рекреаційних лісів є їх готовність до масового відпочинку, що досягається відповідним пристосуванням території, досить густою та витривалою стежково-дорожньою мережею, використанням малих форм архітектури. Якісною ознакою лісопаркових територій є переважання індивідуального відпочинку і максимальний комфорт.

Щодо запитання, про те, чи задовольняють населення їх потреби у відпочинку наявні форми і види лісової рекреації Закарпатської області їх думки поділились наступним чином. 56% респондентів відповіли, що хоч є багато рекреаційних зон, але їх недостатньо, щоб задовільнити всі види діяльності, яким вони надають перевагу під час відпочинку. 26 % опитаних погодились з тим, що їх повністю задовольняють всі наявні форми і види відпочинку, інші (18% респондентів) не задоволені організацією лісової рекреації в області (рис 3(а)).

Благоустрій території лісопарків, лісів рекреаційного призначення сприяє найбільш повному і раціональному використанню лісових насаджень і створенню оптимальних умов для повноцінного відпочинку. 8% респондентів повністю задоволені благоустроєм території зон відпочинку, 34% і 44% опитаних вважають, що благоустрій є відповідно добрим або частково задовольняють основні їх потреби, за винятком окремих аспектів (рис. 3(б)). Зокрема, на думку респондентів більше уваги варто приділяти розвитку рекреаційних місць у лісах: збільшувати їх кількість, будувати і реконструювати дорожньо-стежкову мережу; влаштувати площадки і автостоянки, благоустроювати водойми, джерела води, містки, переходи, спуски;

продумувати достатнє сполучення населених пунктів і зон відпочинку. А також варто приділяти увагу оформленню центральних і вхідних частин; влаштуванню туалетів, павільйонів для вкриття від дощу, альтанок та іншої інфраструктури. Окремі респонденти вважають, що у місцях відпочинку необхідно влаштовувати сміттєзбиральники і розташовувати лісові меблі для створення більш зручних умов.

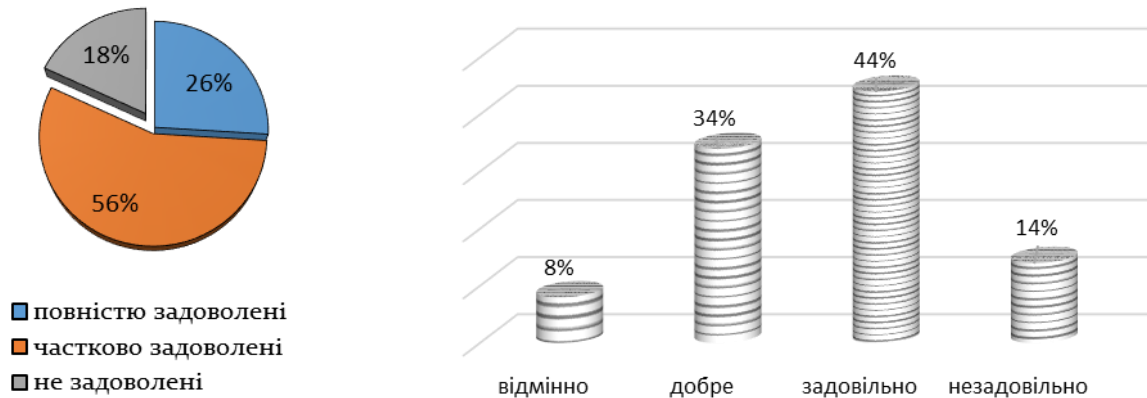

Рисунок 3. Задоволеність населення:

а) організацією лісової рекреації в області

б) благоустроєм території лісових масивів рекреаційного призначення

На нашу думку, на території лісопаркових насаджень необхідно розмішувати наглядну агітацію по охороні природи і оздоровленні лісопаркових територій, встановлювати текстові аншлаги, вказівники. Створювати площадки для кемпінгової форми рекреації, а також для виїзних автокафе, автоприлавоків і т.п. Для приваблення туристів збагачувати лісові насадження декоративною фауною.

Одним із вагомих внесків по розвитку рекреації в лісах є інформування населення. Третина опитаних (26,5%) зазначає, що їм відомо лише про найближчі до місця їх проживання зони рекреації. 29% респондентів вважають, що є достатньо інформативних даних про лісову рекреацію Закарпаття в соціальних мережах, на офіційних сайтах та інтернет-ресурсах, в засобах масової інформації. Ще 29% опитаних погодились, що інформація про рекреаційні зони є, але вона спрямована на рекламування тільки найбільших та найвідоміших місць для відпочинку. І ми погоджуємося з даною групою людей, що в Закарпатті є цікаві місця відпочинку, які потребують популяризації серед населення.

ВИСНОВКИ. Статистична оцінка результатів вивчення громадської думки була найбільш репрезентативною для молоді віком до 25 років.

64-84% населення Закарпаття найчастіше відпочивають в внутрішньо міських зелених насадженнях рекреаційного призначення, облаштованих і благоустроєних місцях біля населених пунктів. В теплий період часу (4-5 місяців) 40-60% місцевих мешканців відпочивають щотижня у вихідні дні.

Під час відпочинку 29-49% і 24-44% населення Закарпаття приділяє відповідно подорожам та екскурсіям заради розваги та любительським заняттям (риболовлі, збору грибів і ягід, лікарських рослин і т. п.).

46-66% молоді віком до 25 років вважає, що хоч в Закарпатті і є багато рекреаційних зон, благоустрій території яких відповідає їх потребам, але їх

Науково-практична конференція студентів, аспірантів і молодих вчених
**«ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ПРОСТОРОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ,
СУСПІЛЬСТВА ТА ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»**
Україна, м. Ужгород, 1–3 грудня 2021 р.

недостатньо, щоб забезпечити всі види діяльності, яким вони надають перевагу під час відпочинку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Демченко І. Л. Навчальний посібник для працівників органів місцевого самоврядування із проведення досліджень громадської думки на місцевому рівні /І. Л. Демченко. – Київ, 2013. – 25 с.
2. Молнар О., Марченко О., Важинський Ф. Оцінка наявного туристично-рекреаційного потенціалу рекреаційних зон Закарпаття. Науковий вісник Ужгородського нац. університету. Серія «Економіка». 2007. Вип. 24. С. 17–25.
3. Січка І. І. Туристично-рекреаційний потенціал Закарпаття та проблеми інвестиційного забезпечення регіону / І. І. Січка // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка. 2011. Вип.2(34). С.47-53.
4. Чепур С.С. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт з дисципліни «Біометрія» для студентів вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації спеціальності 6.205 – «Лісове господарство»/ С. С. Чепур. – Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. – 38 с.